Lausunto
25.11.2025
613/03.01.01/2025

Ari Korhonen

Hallintovaliokunta

U 51/2025 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten sekä päätöksen N:o 1313/2013/EU (unionin pelastuspalvelumekanismi) kumoamisesta

Kuntaliitto pitää tärkeänä RescEU-tyyppisen pelastuspalvelumekanismin jatkuvuuden turvaamista ja kannattaa siihen ehdotettuja muutoksia, jotka laajentavat valmiuksia torjua ja ennaltaehkäistä turvallisuusuhkia koko unionin alueella.

Kuntaliitto kannattaa ja painottaa valtioneuvoston näkemystä, että rahoitusta voisi kohdentaa yhteiskunnan varautumiseen ja väestön kriisinkestävyyden vahvistamiseen, erityisesti siviiliväestön suojaamiseen, kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen, huoltovarmuuden vahvistamiseen sekä siviilivalmiustoimijoiden suorituskykyyn varautua ja vastata normaali- ja poikkeusolojen uhkiin. Rahoituksen kohdentamisessa tulee varmistaa, että rahoitus mahdollistaa myös paikallisten toimijoiden kuten kuntien, kriittisen infrastruktuurin toimijoiden, yritysten, järjestöjen ja kansalaisten kriisinkestävyyden vahvistamisen.

Kuntaliitto pitää myös tärkeänä, että tulevassa pelastuspalvelumekanismin rahoituksen jakautumisessa huomioitaisiin aiempaa kattavammin ennaltaehkäisy ja varautuminen. Tulevan rahoituksen kohdentamisessa tulisi myös huomioida Suomen maantieteellinen sijainti ja uhkaympäristö. Erityisesti varautuminen Itämerellä tapahtuviin onnettomuuksiin ja kasvaneeseen öljy- ja kemikaalivahinkojen riskiin tulisi huomioida. Jälki-hankkeen tulevassa lakiehdotuksessa öljy- ja kemikaalivahinkojen jälkitorjuntavastuuta esitetään kunnille. Nykyisessä lainsäädännössä jälkitorjuntavelvollisuus koskee vain öljyvahinkoja. Kokonaisvaltainen varautuminen ympäristöriskeihin tehostaa torjuntatoimia ja pienentää niiden vaikutuksia. Jälkijättöinen rahoitus saastuttaja maksaa -periaatteella ei Kuntaliiton näkemyksen mukaan ole tehokas tapa torjua erityisesti Venäjän varjolaivaston aiheuttamia riskejä Itämerellä.

CC BY

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Kuntaliitto toteaa, että pelastuspalvelumekanismi vastaa hyvin Suomen kokonaisturvallisuuden mallin mukaista varautumista. Nykyisellä kaudella Suomi on hyötynyt mekanismin rahoituksesta merkittävästi ja mekanismin laajentaminen luo mahdollisuuksia kokonaisturvallisuuden ja varautumisen kehittämiselle myös kuntien näkökulmasta.

SUOMEN KUNTALIITTO

Ari Korhonen
Kehittämispäällikkö
Yhdyskunnat- ja ympäristö -yksikkö